

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE	16.— K	NEGYED ÉVRE	4.— K
FÉL ÉVRE	8.— K	EGYES SZÁM	—60 K

FŐSZERKESZTŐ:

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108-00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

A magyar ágyugyár.

A m. kir. pénzügyminiszter folyó hó 7-én terjesztette az országgyűlés elé a *Magyar Ágyugyár Részvénytársaság* megalapításáról szóló törvényjavaslatot. Azóta az ágyugyár létesítésére vonatkozó szerződés állandóan és élénken foglalkoztatja ipari köreinket.

Azok a hullámok, amelyek a szerződés nyilvánosságra hozatala óta egyre tajtékszanak s melyek olyan hirtelen megzavarták a mindenkori kormányokkal változatlan jó viszonyban lévő nagy ipari érdekelttség nyugodt és elégedett vizeit, a legutóbbi napokban ágaskodtak a legmagasabbra. Az *Országos Iparegyesület* végrehajtó-bizottsága felterjesztést intézett a kereskedelmi és a pénzügyminiszterhez az ágyugyári szerződés megváltoztatása iránt; a *Gyár-íparosok Országos Szövetségének* küldöttsége pedig folyó hó 20-án jelent meg a két szakminiszter előtt ugyanebben az ügyben.

A magyar ágyugyár létesítésének kérdése annyira összefügg a vaskohászat, vasipar és távolabbról a bányászat érdekeivel, hogy azzal mi is kénytelenek vagyunk foglalkozni.

Az ágyugyár megalapítása elsősorban gazdasági tény s kell, hogy ebből a szempontból bíraltassék el.

Kétségtelen, hogy egy magyar ágyugyárnak létesítése réges-régen sóvárgott közóhaj s annak kezdeményezése körülbelül tíz évre esik vissza. A gyár létesítését illetőleg gazdasági szempontból nagyon eltérők a vélemények. Illetékes tényezők is kifejezésre juttatták, hogy nagyon kétséges, vajjon az ágyugyár felállítása gazdasági szempontból indokolt, kívánatos-e éppen a magyar ipar szempontjából? Az ipari érdekelttség pedig, amint láttuk, egyenesen feljajdult a magyar ágyugyárnak a megkötött szerződés szerinti felállítása ellen s a kebeléből eredt feliratnak, küldöttségnek nem volt más célja, minthogy a szerződés bizonyos pontjainak megváltoztatására bírja a szakminisztereket.

A dolog természete szerint ipari téren minden újabb létesítmény beleütközik egyik vagy másik, már bizonyos pozíciót elfoglalt iparág érdekeibe. Így van ez az ágyugyár felállításánál is. Itt a már meglévő iparágak érdekeivel való összeütközés ez utóbbiakra annál inkább veszedelmes lehet, mert az ágyugyár olyan állami kedvezményeket élvez a termelést és eladást tekintve, amellyel az érdekeikben veszélyeztetett iparágak egyáltalán nem rendelkeznek. Az állami kedvezmények helyes mértékre való redukálása és a gyártmányok nemének bizonyos korlátozása az

a mód, amellyel ez a kérdés az ágyugyár javára az érdekelt iparágak életbevágó sérelme nélkül megoldható.

A mi nézetünk az, hogy az ágyugyárnak mint új hadfelszerelési gyárnak létesítése a magyar ipar összessége szempontjából kívánatos, azonban kell, hogy az alapításnál a már meglévő és életképes iparágak érdekeit jelentőségük szerint megóvjuk.

Az ágyugyári szerződés ellen különösen három irányban támadt aggodalom. Ez kifejezésre jutott az *Országos Iparegyesület* feliratában éppen úgy, mint a *Gyáríparosok Országos Szövetségének* a miniszternél járt küldöttsége szónokának a beszédében.

Az ágyugyár megalapítására vonatkozó szerződést az érdekelt nagyipari körök sérelmesnek ítélik:

1. mert az ágyugyár meg fogja károsítani azokat az ipari vállalatokat, amelyek nagy költséggel berendezkedtek az ágyukhoz szükséges összes felszerelési tárgyak gyártására;

2. mert a szerződés XI. §. c) pontja azt a veszélyt rejti magában, hogy az ágyugyár, amennyiben azt üzemének folytonossága megkívánja, bizonyos korlátozások mellett berendezkedhetik az ágyugyártáson kívül más üzemágakra is, s az óriási állami támogatás birtokában el fogja nyomni ezeket az iparágakat;

3. mert a szerződés XI. §. b) pontja az államilag segélyezett vállalatokra kötelező közszállítási törvény alól az ágyugyárat egyszerűen felmenti azzal, hogy a berendezésre szükséges gépfelszereléseket az állammal szerződő cég szabad belátása szerint bárhol beszerezheti.

Főként ezeknek a sérelmeknek orvoslását és az ezzel kapcsolatosan támadt aggodalmak eloszlatását várják az érdekelt nagyipari körök.

Kétségtelen az, hogy az ágyugyár megteremtésével a magyar hadfelszerelési iparban eltolódás fog bekövetkezni. Az ágyugyár több olyan ágyufelszerelési cikket fog gyártani, amelyet most a magánipar szállít a hadvezetőségnek. Mindenesetre sovány vigasztalás, hogy az átmenet természetesen csak pár év múlva fog bekövetkezni s a magániparvállalatoknak idejük lesz és módjukban fog állani, hogy ezeknek a felszerelési cikkeknek a gyártását fokozatosan megszüntessék s áttérhessenek, ha tudnak, más gépipari termékek gyártására. A pénzügyminiszternek az a kijelentése, hogy a szerződés II. §-ában említett felszerelési cikkek és tárgyak gyártása nem vonatkozik azokra a szekerészeti cikkekre, amelyeknek előállításában a magyar ipar leginkább érdekelve van, némileg eloszlatja az ez irányban táplált aggodalmat. Lőszerkocsit egyáltalán nem

fog előállítani a magyar ágyugyár és a talyigák gyártásánál is csak bizonyos fajtájukra fog szorítkozni.

Az ágyugyár elsősorban és főként ágyuk gyártására rendezkedik be és új üzemágak bekapcsolását csak addig a határokig fogja eszközölni, a hivatalos miniszteri nyilatkozat szerint, ameddig az nem érinti az életképes magyar ipart. Nincsen is arra semmi szükség, hogy egy olyan államilag favorizált vállalattal többet kapjunk az ágyugyárban, amely majd elkezd gyártani olyan cikkeket, amelyben a magánipar tökéletesen versenyképes. Igen sok szép jövővel bíztató iparágat ölt meg már az állam azzal, hogy kiváltságos helyzetével visszaélve, a magánipar kezéből kicsavarta bizonyos iparcikkek gyártását. Azután nagyhirtelen abbahagyta ezeknek a dolgoknak a gyártását s most külföldi gyártmányokra vagyunk szorulva, mert az állam a maga ipari kedvtelésével egyszerűen csirájában megfojtotta az életképesnek induló magánvállalatokat. Reméljük, hogy az ágyugyár új üzemágainak bekapcsolásával nem lesz részünk ilyen szerencsétlen iparpolitikán bánkódni. A magyar ágyugyárat meg kell csinálni, de a magánipar méltányos érdekeinek kellő megóvásával. Nincsen arra semmi szükségünk, hogy az ágyugyárban állami segédlettel, az üzemfolytonosság örve alatt, esetleg drágábban gyártsanak olyan ipari cikkeket, amelyeket a magánipar kedvezőbb árakon tud szállítani a hadseregnek, vagy az állam magánjellegű vállalkozásainak. És szeretjük hinni, hogy a kereskedelmi és pénzügyminiszterek ebben a tekintetben meg fogják találni a helyes utat. Továbbá azt is határozottan várjuk, hogy az ágyugyár az üzemfolytonosság érdekében bevezetett esetleges új üzemágakban ne legyen a magániparnál kedvezőbb helyzetben az állami támogatást illetőleg.

Mindenesetre megnyugtató a pénzügyminiszter válasza arra vonatkozólag, hogy a magyar ipart az ágyugyár berendezésénél, a szerződés XI. §. b) pontjának dacára sem fogják a közszállítási törvény megkerülésével mellőzni, hanem mindazokat a gépészeti és egyéb cikkeket, amelyekben a magyar ipar versenyképes és a kellő határidőre szállítani képes, idehaza fogják megrendelni.

Mihelyt az ágyugyár üzembe jön és a hadvezetőségnek szállítani képes, a hadsereg rendelkezéseinek a kvóta arányában Magyarországra eső részéből egy jelentékeny részt le fog a maga számára foglalni s ezzel a magyar ipar kétségtelenül meg fog rövidülni, mert elveszti azoknak a rendelkezéseknek egy részét, amelyet eddig a hadvezetőségtől kompenzációképen kapott. Azonban, ha a megrendeléseket tényleg a kvóta arányában igyekeznek nekünk juttatni, megvan a mód arra, hogy a magyar iparnak ez a károsodása mentől kisebb legyen és semmi sem állja annak útját, hogy iparunk azok helyett a cikkek helyett, melyeket az ágyugyár felállításával elvesztett, más hasonló értékű megrendeléseket ne kapjon kárpótlásul. Ha ez nem így volna, akkor a magyar ágyu-

gyár felállítása közvetve megint csak szomszédainknak használna.

Az ágyugyár felállításával a gépipar jelentékeny része a hadi szállításoktól elesik, az állami gyárak egy része pedig azzal nyerni fog, azért megszívlelendő volna az *Országos Iparegyesületnek* egy ankét összehívása iránt támasztott kérése, amelyen meg kellene tárgyalni, hogy az állami gyárak üzeme milyen módon volna visszafejleszthető az ágyugyár felállításával károsodott magánipar érdekében.

A nagyipari érdekeltiségnek tehát ha vannak is sérelmei az ágyugyár alapításával kapcsolatosan, ezek nem olyanok, amelyek egy kis méltányossággal orvosolhatók ne volnának. Aki ennek az országnak ipari fejlődését a szíven viseli, a szeme előtt kell lebegnie szüntelen annak, hogy a magyar ágyugyárat nem a magánipar megfojtására kell megalapítani, hanem, ha lehet, annak istápolására. Azoknak, akik felelős állásban vannak, nem szabad a különböző érdekek összeütközésekor rövid, kényelmes elhatározás után cselekedni a magánipar sérelmére, hanem bölcs megfontolással meg kell találni a méltányos megoldást, mert hiszen a magánipar is szaporítja az állam jólétét, kenyeret ad ennek a munkanélküli népnek és hozzájárul ennek a szegény nemzetnek a vagyonosodásához.

És mi hisszük is, hogy az ágyugyár alapításával összefüggő kérdések olyan megoldást nyernek, amelyek a magánipart is kielégítik.

Nekünk itt még két kérdést kell szóvátennünk. Az egyik a szerződés X. §-ára, a másik pedig annak XII. §-ára vonatkozik.

Mi túlságosan hosszúnak találjuk azt a tiz esztendő, amely alatt a X. szakasz szerint az ágyugyár magyar munkásainak fokozatosan föl kell emelkedni hetven százalékra. Véleményünk szerint az ágyugyár magyar munkásainak számát éppen felényi idő alatt, az üzem minden hátránya nélkül, fel lehetne emelni a kikötött százalékra. Olyan kevés a munkaalkalom ebben a szegény országban, hogy kár kivenni ennek a kivándorlás által megtizedelt népnek a kezéből tiz esztendőre a kenyeret. A magyar munkás intelligenciája és megbízhatósága széles e világon elismert. Ha az amerikai fegyvergyárakban meg tudnak felelni a magyar munkások ezrei, miért ne válnának be azok a magyar ágyugyárban? Ugyanez a megjegyzésünk van a mérnökök és művezetők alkalmazására vonatkozólag is. A magyar mérnök alkalmas a legkényesebb technikai feladatok megoldására, azért nem lenne szabad a szerződésnek a magyar mérnökök alkalmazására vonatkozólag még engedékenyebbné lenni, mint a munkások alkalmazását illetőleg. Tudjuk azt, hogy a gyár mérnökeinek speciális szaktudásukon kívül még nagy gyakorlati ismereteiknek is kell lenniök s nekünk ilyen embereink most alig vannak, de ez nem zárja ki azt, hogy mi rövid időn belül ne képezzünk ki magunknak ilyen mérnököket. A magyar mérnök mindenütt a világon

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47

— Alapított 1791. —

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA Budapest,
VI. kerület, Teréz-körút 15. szám.

megállja a sarat. Számos példa van arra, hogy az idegenbe szakadt magyar mérnök ott tiszteletreméltó pozíciót vívott ki magának, holott idehaza mellőzésben volt része. Igen is követelnünk kell, hogy a magyar ágyugyár olyan hamar neveljen, vagy képezzen ki magának elegendő számú magyar mérnököt, amilyen hamar csak lehet. Követelnünk kell, hogy ágyugyárunk, jó magyar szokás szerint, ne engedje elfutni, vagy elüldöztetni e földről a zseniális embereket s tartson itt fényes fizetéssel kicsi kis, szürke, élelmes idegeneket. Igen is, a magyar fajnak e téren is meg kell mutatnia mennél előbb, hogy nem áll hátrább a többi nemzetek fiainál. A pénzünkön alapított ágyugyárnál minden pozíciót, amelyhez jogunk van, arravaló magyarral kell betölteni. A magyar kohász-, gépész- és vegyészmérnöki karban kiváló erők vannak, ezek közül meg kell szerezni a legjobbakat az ágyugyár számára és nem szabad engedni, hogy őket alantos szerepre kényszerítse ott az idegen féltékenység. Magyar mérnöki és művezetői karra már csak azért is szükség van, mert enélkül a magyar munkások számarányát a gyárban keresztülvinni lehetetlen. Ezeket nem a sovinizmus mondatja velünk, hanem a legprimitívebb létésztonőn alapuló jól fölfogott életérdek.

A szerződés XI. §. c) pontja igen helyes módon gondoskodott a *Krupp*-féle tégelyacélgyártás meghonosításáról, illetőleg arról, hogy azt magyar mérnökök, művezetők és munkások elsajátíthassák. Eppen ilyen egyszerű módon és rövid idő alatt képesek a magyar mérnökök és művezetők elsajátítani az ágyugyártás technikáját is. Ez annál könnyebb lesz, mert különösen éteinte a gyár a *Skoda* által átengedett tervek, rajzok és szabadalmak szerint fog dolgozni.

A szerződés XIII. §-a jogot ad a kormánynak arra, hogy az ágyugyár igazgatóságába az elnökön kívül négy, a végrehajtó bizottságba két tagot, a felügyelő bizottságba pedig három tagot jelöljön ki.

Nagyon természetes, hogy az ilyen állásokra nagyon sok lesz az aspiráns.

Nekünk és velünk együtt a bányászszakközönység legnagyobb részének az a határozott óhaja, hogy ezekre a diszes állásokra *megfelelő számú kohászmérnököket* is nevezzen ki a kormány. Ugy tudjuk, hogy *Skoda* magát négy szakemberrel képviselteti, kívánatos, hogy nekünk is legalább ennyi szakemberünk legyen az igazgatóságban, végrehajtó, illetve felügyelő bizottságban.

Nálunk az ilyen állások rendszerint a politikusok ölébe hullanak. A szaktudást nálunk kevéssé becsülik, nem úgy, mint a külföldi nagyipari államokban, ahol tisztán szakmunkásság révén el lehet érni a legmagasabb kitüntetések és legjobb pozíciókat. Jutalmazunk legalább most az egyszer mi, menten a politikától!

Kohász szakembereink közül igenis nem egynek megvan erre az állásra megkívánt tudása, egyénisége és széles látóköre és elvitatathatlan, hogy az ilyen állásokra elsősorban szakembereket kell keresni.

Hanem a szakembereket ne azok között az urak között tessék keresni, akik a szaktársadalomban és a szakegyesületi életben mindig elől csetlenek-botlanak, hogy ideig-óráig feltartóztatassák még a maguk jól megérdemelt eltakarítását. Ezek az úgynevezett szaktekintélyek azok, akik annyi jobb törekvésnek nyakát szegik és elmaradottságukkal, vagy szintelen egyéniségükkel kimondhatatlan károkat okoztak már az államnak.

A szakembereket azok közül az egyéniségek közül tessék kiválasztani, akik tudásukkal, karakterükkel *európai nivón* állanak és tehetségükkel érdemelték ki pozíciójukat. Mi biztosítjuk az illetékes tényezőket, hogy fognak találni ilyen embereket.

És mi azt hisszük, hogy ha ezekre a diszes állásokra szakembereket jelölnek ki, *a valódi érdemet* is inkább jutalmazák, mert kétségtelen, hogy akik a csendes, kitartó szakmunkával magukat emészte dolgoztak a magyar ipar felvirágoztatásán, azok *jutalomraméltó érdemeiket* szereztek ennek a hazának naggyá tétele körül.

Hanem a politikusok, vagy politikával foglalkozók közül ugyan kiről fogja ezt biztosan megállapítani az utókor?

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Bokor* Ferenc és *Juriniás* János tiszteket a zalatnai kir. bányakapitányságnál, jelen állomáshelyükön való meghagyás mellett a IX. tiszteési osztályba főtisztekké kinevezte.

Véglegesítés. A m. kir. pénzügyminiszter *Szabó* Albert ideiglenes minőségű kapnikai kezelősegédtisztet állásában véglegesítette.

Ünnepély Vulkánban. A vulkáni bánya-áltiszti olvasókör a napokban nagy ünnepséget rendezett *Blaschek* Aladár főbányagondnok tiszteletére abból az alkalomból, hogy az olvasókör számára megfestett arcképét leleplezte. A leleplezést diszközgyűlés előzte meg, amelyen *Angyal* Ferenc bányamester méltatta az ünnepelt érdemeit. Az ünnepélyt bankett követte.

Az ágyugyár egyik igazgatója — miként mi erről beavatott helyről értesülünk — *Mály* Sándor lesz. Talán nem kell elmondanunk róla, hogy ő a bányászati főosztály vezetője a pénzügyminiszteriumban. De mivel részben az új nyugdíjtörvény miatt elhatározott dolog nyugdíjbamenetele, a létesítendő ágyugyár igazgatói állása szép rekompensáció és penzió lesz számára. Másik igazgatóul egy hírünk szerint *Vajkay* Károly, az állami vasművek igazgatója is ki volna szemelve.

Főhívás üzembehelyezésre. Az abrudbányai bányabiztosság főhívja a heregányi Mária ladoszu Maguri báé cégü bányatársulat részvényeseit, hogy miután a Hunyadmegyében, a brádi járásban, Heregány községben fekvő, Mária védnéven adományozott 803.614 m² területű bányatolke a hivatalos adatok szerint már hosszabb idő óta teljesen üzemenkívüli állapotban van és mert a bányatársulat igazgató nélkül áll fenn, a bányatizemet indítsák meg, az ennek megtörténtéről szóló, valamint az eddigi üzemenhanyagolást igazoló jelentést terjesszék be, vagy pedig, ha az üzembővételnek fontos akadályok állának utjában, azok tüzetes előadása mellett a bányatörvény 182. §-a értelmében szünetelési engedélyért folyamodjanak, továbbá, hogy a fenti határidőn belül az igazgató megválasztásáig intézkedjen mert különben az általános bányatörvény 243. és 244. alapján kötszeri megbírságolás után a bányajogositványok elvonása fog kimondatni.

Az abrudbányai bányabiztosság *Bucsumi* Szent *Johann* Baptist cégü bányatársulatnak Alsófelhőrmegyében, vöröspataki járásban, Bucsony községben fekvő *Johann* Baptist védnéven adományozott bányatolkeüzembehelyezésére, esetleg szünetelési engedély kérésére, végre igazgatóválasztására hívja föl a részvényeseket bírság és a bányajogositványok elvonásának terhe alatt.

Bányajogositmány megvonása. A zalatnai bányakapitányság a Thodor vagy baia Kreaszka esol dinusz bányatársaság Hunyad vármegye algyógyi járás,

Nagyalmás községben, a Gyaluszáka-hegyben levő, Theodor vagy baia Kreaszka csel din susz védnevű bányahatáron alapuló bányászatát következőket üzem-hanyagolás miatt múlt évben elvonta és miután jogerős határozat alapján kiadott, a bányászat eladására vonatkozó hirdetés nem járt eredménnyel, a fenti bányatársaság bányászatát az általános bányatörvény 259. §-a alapján elhagyottak, a bányajogositmányt pedig elenyészeltnek nyilvánítja.

A győr—sopron—ebenfurti vasut szénzállítása. Múlt számunkban jeleztük, hogy a győr—sopron—ebenfurti vasut 1200 tonna szobafűtésre alkalmas legjobb minőségű szénre pályázatot hirdet. A pályázati feltételek szerint a szén lehet felső-, esetleg alsó-sziléziai vagy egyéb osztrák, végül magyar is, de tájékozásul megjegyzi a vasutigazgatóság, hogy eddig a következő szeneket használta szobafűtésre: gotthardi szén, brennbergi szén, wildensteinsegeni szén, georggrubeni szén, borsigwerki szén, morgenrothgrubeni szén, charlottengrubeni szén, wieseni szén, pöfingei szén, fohnsdorfi szén, leobeni szén, myslovitz-tiefenbau szén. *Szóval e díszes jegyzékben a magyar szenek közül egy sem szerepel.* A tájékozásul szolgáló kimutatás tehát csak figyelmeztetés arra, hogy a pályázni szándékozók őrizkedjenek hazai szenek ajánlásától. Főlöleslegesnek tartunk kommentárt fűzni e hírünkhöz. A tény önmagát kommentálja.

Állami robbantószergyár. Mint értesülünk, a hadügyminiszter Magyarországon robbantószergyárat akar létesíteni, mely elsősorban löpor, másodsorban az ugynevezett biztonsági robbantószerke (trinitrotoluol stb.) készítésére lesz berendezve.

A vajdahunyadi vasgyár kibővítése. Mint Vajdahunyadról értesülünk, az ottani vasgyárat nagy befektetéssel kibővítik és a nyersvas termelését is teljesen modern alapra fektetik. A múlt évben felépült olvasztócsarnok mellé egy új szoparáló berendezést állítanak fel, mely a vaskövet a kénből kiválasztva, a megmunkálásra tökéletesebb vas előállítását teszi lehetővé. Az olvasztásnál visszamaradt vassalak értékesítése céljából salaktéglagyárat építenek, mely első ilyen vállalkozás Magyarországon.

A bánya halottja. Lupényből írja tudósítónk: Balogh János lupényi bányász folyó hó 15-én bement az István-bányába, ahonnan néhány óra múlva halva hozták ki. Olyan helyen kezdett dolgozni, ahol még a hely nem volt előkészítve. A ki nem kötött kötőrmelék beomlott és a szerencsétlen embert maga alá temette. Fecskéje és árvái siratják.

A felsőmagyarországi bánya- és kohómi r.-t. alapszabálymódosítása. A társaság ez évi március havában megtartott rendes közgyűlésén alapszabályait a következőképp módosította:

I. A társaság célja a Gorstle, Spitz és társa cég által a m. kir. pénzügyminiszteriummal kötött szerződés alapján megszerzett szomolnoki kénkovandbányák megszerzése, valamint más, ugy a magyar korona területén, mint külföldön levő bányák, vas- és rézművek megszerzése vagy bérlése és üzemben tartása, valamint más ezzel összefüggő iparvállalatok létesítése és üzemben tartása, végül bánya-terményekkel való kereskedés. II. A társaság cégének jegyzésére jogosítvák: 1. Az igazgatóság tagjai; 2. Az igazgatóság által „igazgató”, „műszaki igazgató” vagy „aligazgató” címmel felruházott tisztviselők, ha az igazgatóság nekik egyszersmind a cégvezetői jogosultságot megadja. 3. Az igazgatóság által a tisztviselők köréből kinevezett cégvezetők. A társaság cégének érvényes jegyzéséhez szükséges, hogy azt az 1. és 2. pont szerint jogosultak közül ketten, vagy pedig ezek közül egy és a 3. pont szerint jogosítottak közül egy, együttesen írják alá. A cégjegyzés akként történik, hogy a jogosítottak és pedig a 3. alattiak a „per procura” szavak jelzésével a társaságnak írott, nyom-

tatott vagy címbélyoggal az okiratra vezetett cége alá írják aláírásukat.

Közgyűlések. A *Fegyver- és gépgyár részvénytársaság* május hó 31-én délelőtt 10 órakor Budapest, a Magyar Általános Hitelbank helyiségeiben rendes közgyűlést tart. *Mérlegszámla. Vagyon:* I. Ingatlanok: tolok, épületek könyvértéke 1912 január 1-én 3,116.258 K 28 f, beruházások 1912. évben 41.717 K 17 f = 3,157.975 K 45 f. II. Gépészeti berendezések: üzemgépek, gőzkazánok, szivattyúk, szerszámgépek, transzmissziók, üzemgépszerszámok, gépszijak és hajtókötelek, minták könyvértéke 1912 január 1-én 6,499.917 K 58 f, beruházások 1912. évben 68.046 K 34 f = 6,567.963 K 92 f. III. Különlélek: felszerelések, lovak és kocsik könyvértéke 1912 január 1-én 392.305 K 30 f, beruházások 1912. évben 18.149 K 98 f = 410.455 K 28 f. IV. Pénztár 88.992 K 40 f. V. Írtékpapírok 41.121 K 49 f. VI. Adósok 2,612.021 K 67 f. VII. Gyártmányok 2,986.606 K 56 f. VIII. Anyagok 860.352 K 04 f. IX. Szabadalmak 1 K. Összesen 16,725.489 K 81 fillér. *Teljesítés:* I. Részvénytőke: 18.000 darab teljesen befizetett részvény 5,400.000 K. II. Tartalékalap: áthozat 1911. évről 620.000 K. III. Külön tartalékalap 2,487.016 K 02 f. IV. Értécsökkenési tartalék: áthozat 1911. évről 1,422.156 K, leírások 1912. évről 300.000 K = 1,722.156 K. V. Adótartalék 40.868 K 70 f. VI. Hitelezők 5,765.494 K 23 f. VII. Fel nem vett osztalék 30 K. VIII. Alkalmazottak nyugdíjalapja 332.308 K 13 f. IX. Átmonoti tételek 7466 K 75 f. Nyereség: áthozat 1911. évről 10.821 K 75 f, 1912. évről 339.328 K 23 f = 350.149 K 98 f. Összesen 16,725.489 K 81 f. *Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik:* Tiszti fizetések és igazgatási költségek 526.362 K 14 f, kamatok 289.985 K 64 f, adó és illetékek 112.359 K 21 f, értécsökkenési tartalék 1912. évről 300.000 K, nyereség: 1912. évben 339.328 K 23 f, áthozat 1911. évről 10.821 K 75 f = 350.149 K 98 f. Összesen 1,578.856 K 97 f. *Követel:* Nyereségáthozat az 1911. évről 10.821 K 75 f, gyártási számla 1,565.935 K 22 f, hasznbér 2100 K. Összesen 1,578.856 K 97 f.

A *„Titanit” (Ceipek módszerű) magyar biztonsági robbantóanyag részvénytársaság főzárószámadása. Vagyon:* Szabadalmak 68 engedélyek 1 K, tencsáni ingatlanok 864.597 K 59 f, berendezések, gépek és leltár 428.075 K 83 f, anyag- és árukészlet 123.411 K 27 f, pénztár-készlet Budapest és Tencsénben 16.077 K 68 f, betétek pénzügyintézeteknél 206.345 K 37 f, értékpapírok 12.245 K 25 f, letétek értékpapírokban 11.000 K, adósok 153.087 K 58 f, összesen 1,814.841 K 57 f. *Teljesítés:* Részvénytőke 900.000 K, leirási tartalékszám 773.511 K 83 f, hitelezők 130.120 K 48 f, letétek értékpapírokban 11.000 K, 1912. évi nyereség 209 K 26 f, összesen 1,814.841 K 57 f. *Nyereség- és veszteségszámlája. Tartozik:* Leírás a gépek, eszközök és egyéb üzletfelszerelések elhasználása folytán beállott értécsökkenésért 30.000 K, tiszta nyereség az 1912. évben 209 K 26 f, összesen 30.209 K 26 f. *Követel:* Üzemünk bruttó hozadéka 20.245 K 62 f, értékpapírjaink és takarékpénztári betétjeink kamatai 9963 K 64 f, összesen 30.209 K 26 f.

Az *Apolló kőolajfinomítógyár részvénytársaság* Budapest 1913. évi június hó 3-án déli 12 órakor a Magyar Agrár- és Járulékbank Részvénytársaság helyiségében (V. körület, Nádor-utca 16. szám alatt) tartja tizenharmadik rendes közgyűlését.

A *fiumei magyar olajipar részvénytársaság* május hó 30-án délután tartja meg rendes közgyűlését az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársaság üléstermében, Fiumében.

Az *„Első magyar kábelgyár Penci és Schacherer Rtárs.”* június hó 1-én Budapest tartja 12-ik rendes közgyűlését. *Mérlegszámlája:* Vagyon: Pénztárszámla 875 K 55 f, gyártótelepek, épületek és Szigony-utcai ház számlája 476.576 K 39 f, gépek számla 455.024 K 48 f, leltárszámla 46.723 K 72 f, áruszámla 107.569 K 81 f, anyagszámla 193.787 K 96 f, adósok számlája 511.025 K 65 f, összesen 1,791.583 K 56 f. *Teljesítés:* Részvénytőke számla 800.000 K, értécsökkenés számla

291.493 K 17 f, hitelozók 613.094 K 74 f, tartalékszámmla 31.176 K 28 f, nyereség 54.919 K 37 f, összesen 1.791.583 K 56 f.

A nyersolajtüzelés korlátozása. Az osztrák államvasutak, amint értesülünk, nagyban foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a nyersolajtüzelést a legminimálisabbra korlátozzák és a szénttüzeléshez térnek vissza. Ennek oka az, hogy a nyersolaj ára hat év alatt körülbelül 1000 százalékkal emelkedett. 1908-ban csak 1 korona volt a nyersolaj métermázsája és azóta fokozatosan emelkedett, úgy hogy a jelenlegi ár már 15—16 korona. A galíciai államvasutak és az alpesi vasutak részére évenként összesen 225.000 tonna tüzelőolaj volt szükséges. E mennyiségből az alpesi vasutak részére a hosszú alaguti menetekre összesen körülbelül 30.000 tonna tüzelőolaj esik és ezen vonalakon az olajtüzelésről nem igen mondhatunk le. Hogy az olajtüzelés korlátozása nélkül a nagyobb árak mellett mily óriási kiadástöbblet származnék, megbecsülhetjük abból, hogy métermázsánként 1 korona áremelkedés 2.250.000 korona költségtöbbletet okozna. Ennek oka egyrészt az, hogy a nyersolajtermelés tultengése után bekövetkezett a reakció, csökkent a termelés. Másrészt az osztrák kormány 1910-ben az akkor tönkremenőben levő galíciai olajipar megmentésére benzinkivonó gyárat állított fel. Ennek célja volt a nyersolajat a benzin kivonása után mozdonyfűtésre alkalmassá tenni. Az osztrák kormány ezáltal 15 millió métermázsá nyersolajat kötött le és 5 millió métermázsát tartott állandóan raktáron. Ez szintén hozzájárult az árak emelkedéséhez, minek folytán a mozdonyoknak szénrel való fűtéséhez tértek vissza.

Győr város és az ágyugyár. Mint értesülünk, Győr város felirt a pénzügyminiszterhez s kéri, hogy az ágyugyár létesítésénél a várost megillető pénzügyi terhek megszerzésében legyen segítségére. A városnak 600.000 korona értékű 4 és fél százalékos regálé kártalanítási kötvénye van, ezt akarja részvényre beváltani. A hatszáz ezer koronából fedoznék az ágyugyárhoz szükséges beruházást, ehhez 120.000 korona kell a városnak.

Pályázat. A nagybányai m. kir. bányagazgatóság körletéhez tartozó bánya- és kohóműveknél az altisztek létszámában több II. oszt. üzemi altiszti, illetve előléptetés esetén több *segédaltiszti* állás töltendő be, melyekre a bányagazgatóság pályázatot irt ki.

Díjszabások hatályon kívül helyezése. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az egyrészt román állomások és azokon túlfekvő tengeri kikötők, másrészt magyar, osztrák, német, francia, belga, angol és svájci állomások közötti személy- és podgyász-forgalmakra vonatkozó következő díjszabások: 1. A német-magyar és német-román. 2. az osztrák-magyar és német-román. 3. A Délnémetországon és az Arlbergen át mozgó, valamint 4. a Herberthal, Dalheim, Budeneken át mozgó francia-belga-osztrák-magyar-román-szerb-bolgár-keleti, 5. a Francia-

ország, Luxenburg és a Délnémetország, Albergen át mozgó, valamint 6. a Kölnön át mozgó angol-osztrák-magyar-román-szerb-bolgár-keleti és 7. a rajnai-délnémet-svájci-osztrák-magyar-román-szerb-bolgár-keleti személy- és podgyász-díjszabások hatályon kívül helyezése nem a már közölt időponttal, vagyis folyó évi július hó 14-ével, hanem folyó évi július 31-ével vesztik hatályukat. A nevezett forgalmakban az új díjszabások, illetve díjszabási pótlékok pedig folyó évi augusztus hó 1-ével fognak kiadatni.

Cégjegyzési hírek. Szászsebesen „Meise és Kraft cement-áru- és műkögyár“ cég alatt közkereseti társaság alakult, melynek t. tagjai Meise Lajos és Kraft Ágost szászsebesiek, lakosok, cemenárugyárosok. A vállalat 1912. évi július hó 1-ső napján vette kezdetét. A cég képviselőjére és jegyzőjére egyedül Kraft Ágost társtag jogosult.

Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület budapesti osztálya május hó 20-án délután 4 órakor tartotta havi ülését, amelyen a távollevő Zsigmondy Árpád helyett Csóti Róbert elnökölt. Ugyancsak ő tartott magasnívóju előadást. Az ülés igen látogatott volt.

Állami cinkkohó földgáz felhasználásával. Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület Zalatna és vidéki osztályának közgyűlésén érdekes indítvány került napirendre, amely szerint hívja fel az egyesület a kormány figyelmét egy cinkkohó létesítésére, amely a sármási földgáz igénybevételével a nagybányavidéki és óradnai cinkércet dolgozná fel. Magyarországon eddig szerint egyáltalában nincs cinkkohászat és azért cinkért huszmillió korona megy ki évenként külföldre. A nagybányai bányagazgatóság körletében, Nagybányán, Felső- és Kapnikbányán, Óradnán és még több helyütt bőségesen van cinkérc, amelyből mintegy ezer vagon 40—50 százalékos cinktartalmu ércet lehetne kohósítás alá bocsátani.

Gépek szállítása. A perniki bolgár állami kőszénbánya igazgatósága három darab *dynamógép*, egy darab *elektromotor*, két *gőzgép* és két *lokomobilkazán* és a hozzá tartozó felszerelések szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A szállítás értéke 70.000 frank. A pályázóknak 3500 frank bánatpénzt kell letenniük. Bővebb felvilágosítás köznapokon a bolgár kereskedelemügyi minisztérium bányászati osztályában Szófiában és a perniki bányagazgatóságnál nyerhető. Az ajánlatok május 29-éig küldendőek be és a szófiai kerületi pénzügyigazgatóság bizottsága fogja azokat felbontani.

Uj cég. Erdélyi József okl. gépészmérnök, kinek neve műszaki körökben közismert, legutóbb társult Faber Antal vállalkozóval és most a céget mindketten nagyobb arányokban fogják vezetni. Az új cég „Faber és Erdélyi okleveles gépészmérnök műszaki irodája“ címen lett a cégjegyzékbe bevezetve. Elsőrangú képviselői vannak, melyek közül a közismert *Brombergi gépgyárral* említjük meg, mely szállító és cukorgyári berendezéseket gyárt, képviselője a *Heimrich Amand* egészségügyi berendezések gyárának, melynek gyártmányai szabadalmazott egészségügyi tárgyakkal és berendezésekkel állanak. A cég a régi szolid alapon fogja vezetni irodáját.

Blackman Szellőző

ventilátorok,
exhaustorok,
fúvók minden célra

szárító, szivó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

(3793/a 863/24)

Telefon: József 26—56.

A magyarsáosi földgáz robbanása. Lapunk 18-ik számában hírül adtuk, hogy Magyarsáron, Pataky földbirtokos tanyáján, új földgázforrásra akadtak. Most arról kapunk értesítést, hogy röviddel ezelőtt a földgáz-kut felrobbant és három napon át égett. A robbanás minden valószínűség szerint rövidzárlat folytán keletkezett. A láng oly erővel tört elő, hogy bár éjjel-nappal dolgoztak az elfojtásán, csak pénteken este tíz órára sikerült óriási erőmögfeszítéssel a vad elom loigázása. A kár épületekben és gépekben husz-huszonötezer korona.

x Nyaralni menők figyelmébe. Akkor érezzük teljesen jól magunkat nyaralónkban, ha abban zongora is van, de különösen a gyakorlónak fontos, hogy nyáron át zongora nélkül ne legyen. Az országunkban előnyösen ismert nagy zongorafabrikát, a MUSIKA R.-T. Budapest, Erzsébet-körút 51, I. em. mérsékelt időnyáron kölesönöz kitűnő pianókat vagy zongorákat. Ezuttal figyelmeztetjük a zongoratulajdonosokat, hogy a nyári szünidő alatt a legalkalmasabb zongorájuk jókarba hozatni, amit a MUSIKA R.-T. szakavatott közegével jutányosan eszközöl, továbbá zongorákat megőrzésre is elfogad.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Vége a felsősziléziai bányásztrájkoknak. A nagyarányú sztrájkoknak, melyet a felsősziléziai bányamunkások indítottak, vége van és a munkások legnagyobb része újra munkába állott. Hogy a bányákban három hétre beállott szünetelés után nem fog egyhamar a rendes állapot bekövetkezni, az természetes és hetek kellenek, amíg a rendes napi 11.000 waggon szén termelés el lesz érhető. Az április 19 én kezdődött sztrájk 80.000 munkás produktív erejétől fosztotta meg a bányákat és eddig összesen 120.000 waggon szén maradt kitermeletlenül. A felsősziléziai bányák szünetelése folytán a szükséglet osztrák szénrel lett pótolva, nagyrésztben barnaszénrel, de azért ez a mennyiség mégsem akkora, hogy komolyan számbajöhetne, mert a szállítások kezdetben és legelsősorban a meglevő készletből nyertek fedezetet és csak egyes ipari vállalatok voltak kénytelenek szükségleteiket osztrák bányavállalatok útján biztosítani.

Előnyös német ajánlat. Londonból írják A londoni révhivatal két szilipkapura és egy forgóhidra nemrégén pályázatot hirdetett. A sok angol pályázó mellett német is akadt, aki tekintélyesen rövidebb szállítási határidő alatt 868.225 koronáért vállalta a szállítást. Az angol ajánlatok között a legkedvezőbb is 1,334.275 koronáról szólt.

Ausztria kőolaj- és földviasztermelése 1911-ben. Csupán Galicia termel kőolajat és földviaszt. 1911-ben egész Galiciában 350 kőolajvállalat volt üzemben. Az össztermelés 14.878.421 q-t tett ki 46.994.393 korona értékben. A nyersolajtermelés nagyobb része Galiciában dolgoztatott föl. A földviasztermelés 19.403 méter-mázsát tett ki 2,614.472 korona értékben. Az össztermelésnek több mint fele Németországba, Oroszországba, Franciaországba és Amerikába szállítatott.

✂ KÖNYVSZEMLE. ✂

Draeger Heft Nr. II. A lübecki Drägewerk időszi közleményei 1913 május. Ennek a gyorsan elterjedt folyóiratnak legutóbbi száma a oxigénnek az aviatikához való vonatkozását tárgyalja; ismerteti a vízi járműveknél használt mentőfelszerelések leírását, illusztrálja a mentőbuvár készüléket, amivel a német tengerflotta flották vannak ellátva. A nyílt ballon-ropüléshez feltétlenül szükséges oxigén-légszíri készülék leírásának is teret ad és részletesen ismerteti annak működését és használati módját. A gazdagon illusztrált füzetet lapunkra való hivatkozással ingyen küldi az érdeklődőknek a lübecki Drägewerk Z. cég.

Szakiskolát végzett, nagy gyakorlattal bíró egyén akár külszíni, akár mély művelésnél

BÁNYAVEZETŐI

ást „Tűrekvő” jelű leveleket kiadóba cég.

✂ KÜLÖNFÉLÉK. ✂

Hat és fél millió-szervezett munkás. Ennyi és nem több az egész földkerékség szervezett munkássága, vagyis mindössze egy százaléka a ma élő emberiségnek. És ennek az egy százaléknak ugyancsak egy százaléka szeretné a hatalmat kezébe keríteni, hogy ura és parancsolója legyen a többi sok-sok milliának! Amikor nagy számok állanak a gondolkodó ember utjába, olyankor látja csak tisztán, hogy annak az elenyésző kicsinyke számnak érvényesülési vágya mennyire utópia!

Mennyi áldozatot szedtek az amerikai szénbányák? Az Egyesült-Államok bányaügyi hivatalának most megjelent kimutatása szerint az 1912. év folyamán az amerikai szénbányákban kétezerháromszázhatvan ember vesztette az életét baleset következtében. Hozzáteszi a kimutatás, hogy a fenti szám után minden ezer alkalmazottra 3-15 halálös szerencsétlenség oszik, ami a legkisebb arányszám 1892 óta. A kibányászott szén mennyisége — tonnánként — az emberáldozatok számához viszonyítva rekordtörő nagysága volt. A kimutatás szerint jelenleg az iparnak ebben az ágában 750.000 ember van alkalmazva. Számadatok mutatják, hogy noha 1912-ben 70.000 emberrel több volt alkalmazva a bányákban, mint 1907-ben, a balesetek száma mégis 837-el volt kevesebb. Hirtelen bányafőmérnök nézete szerint a balesetek száma azért is csökken, mivel a mentőeszközök ma már sokkal tökéletesebbek, mint néhány évvel ezelőtt, de meg a kormány is sokat tesz újabbán a bányászok oktatása érdekében, hogy miképpen kell óvakodni a szerencsétlenségek előidézésétől.

A szervezkedés haszna. Angol statisztikai adatok hihetetlennek látszó számokban beszélnek arról, hogy az angol bányamunkások szervezkedésük óta mennyi munkabér többletet értek el. Ez a szám koronákban egyezerötszázötvenmilliót tesz ki.

BRUNNER I. L. ÉS TÁRSA

∴ ∴ gép, szerszám, műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ∴ ∴

Széghönycim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

Egyike a legrégebb, legnagyobb és legpontosabb cégeknek. Évtizedek óta szállítója a kincstári bányáknak és vasműveknek, a cs. és kir. közös hadseregnek és haditengerészetnek, a m. kir. államvasutaknak, a m. kir. posta- és távírdának, valamint számos magánüzemnek. — 1913—14. évi nagy árjegyzékünket komoly vevőknek szívesen küldjük.

Széghönycim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 19. SZÁM.

The Minerals Separation Limited londoni cég, mint a 34509. számú és

„Eljárás és készülék ércek előkészítésére“

oimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavetőle céljából **magyar gyárosokkal** összekötötést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg arra gyártási engedélyeket adni. — Bővebb felvilágosítás nyerhető **Dr. Wirkmann József és Bérezi Róbert** hitos szabadalmi ügyvivők irodájában Budapest, VII. Erzsébet-körút 28. szám.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKWIRTSCHAFT.

Die ungarische Kanonenfabrik. Finanzminister Dr. Toleky überreichte dem Abgeordnetenhaus am 7. den Gesetzentwurf über die unter Mitwirkung der Skoda-Werke-Aktion-Gesellschaft in Pilsen und der Friedr. Krupp-Aktiengesellschaft in Essen in Győr zu errichtenden ungarische Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft. Die Grundlage des Gesetzentwurfes bildet ein zwischen der ungarischen Regierung und den Gesellschaften Skoda und Krupp abgeschlossener Vertrag, der die folgenden wesentlichen Bestimmungen enthält:

Die Kanonenfabrik wird auf Kosten der Aktiengesellschaft durch Skoda und Krupp in Győr errichtet und muss imstande sein, sämtliche Arten und Kaliber der im gemeinsamen Heere und in der Kriegsmarine, sowie in der Honvéd gebräuchlichen oder in der Zukunft einzuführenden Feld-, Gebirgs-, Festungs-, Küsten- und Marinegeschütze und die zugehörigen Lafetten, Türme und Ausrüstungen — jedoch mit Ausschluss von Halbfabrikaten, Panzerplatten und Munition — für den Gesamtbedarf der ungarischen Landwehr, sowie den auf Ungarn nach dem Quotenverhältnisse entfallenden Anteil an dem Bedarfe des gemeinsamen Heeres und der Kriegsmarine zu erzeugen. Dagegen verpflichtet sich die ungarische Regierung, dafür zu sorgen, dass der gesamte Bedarf der ungarischen Landwehr, sowie der auf Ungarn nach dem Quotenverhältnisse entfallende Anteil an dem Bedarfe des gemeinsamen Heeres und der Kriegsmarine in den im ersten Absatz angeführten Artikeln, mit Ausschluss der Bronzeröhre, für die Dauer dieses Vertrages ausschliesslich bei dieser Fabrik gedeckt werde.

Das Aktienkapital der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft wird mit dreizehn Millionen Kronen festgestellt, wovon die königlich ungarische Regierung Nominale sieben Millionen Kronen, Skoda Nominale vier Millionen Kronen Aktien gegen Bareinzahlung *al pari* übernehmen. Den auch als volleingezahlte zu betrachtenden Rest von Nominale zwei Millionen Kronen Aktien erhält Skoda bei der Konstituierung der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft als Gegenwert für seine mit der Errichtung und Inbetriebsetzung der Kanonenfabrik ver-

bindenen technischen Leistungen, ferner für die Überassung seiner in den Geschäftskreis der Fabrik fallenden sämtlichen Erfahrungen, Konstruktionen und Patente sowohl an die königlich ungarischen Staats-eisenwerke als auch an die neue Aktiengesellschaft. Skoda verpflichtet sich, seinen Aktienbesitz während der Vertragsdauer an niemand anderen, als an die königlich ungarische Regierung zu veräußern.

Die Dauer dieses Vertrages wird auf 25 Geschäftsjahre festgestellt. Falls keiner der Kontrahenten den Vertrag zwei Jahre vor Ablauf kündigt, tritt automatisch eine Verlängerung auf weitere zehn Jahre ein. Dies wiederholt sich stets nach Ablauf von je zehn Jahren.

Die Fabrik muss innerhalb zweier Jahre vom Tage der Konstituierung der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft in Betrieb gesetzt werden.

Skoda ist verpflichtet, während der Vertragsdauer auch jene neuen Erfahrungen, Konstruktionen und Patente auf dem Gebiete des Geschützwesens, über welche er in Hinkunft seinerseits und auch unter Mitwirkung von Krupp verfügen wird, fortlaufend zu überlassen, sowie als ständiger technischer Ratgeber der Kanonenfabrik zu fungieren. Für diese fortlaufenden Leistungen zahlt die Ungarische Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft während der Dauer dieses Vertrages an Skoda jährlich eine Entschädigung in der Höhe von zehn Prozent des jährlichen Reingewinnes der Gesellschaft. Die ungarische Regierung sichert der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft für die Dauer von fünfzehn Jahren sämtliche gewährbahren staatlichen Begünstigungen mit Ausnahme der Staatsbeihilfen. Die Bestimmung, dass wenigstens 75 Prozent der Angestellten und Arbeiter ungarische Staatsbürger sein müssen, wird auf die Ungarische Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft erst nach zehn Jahren — vom Tage der Inbetriebsetzung an gerechnet — volle Anwendung zu finden haben. Es müssen jedoch schon bei Inbetriebsetzung wenigstens 25 Prozent ungarische Staatsbürger sein.

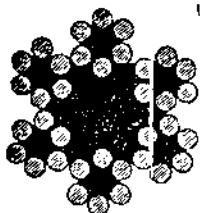
In der ungarischen Kanonenfabrik darf kein Stahlwerk, kein Walzwerk, keine Stahl- oder Eisengiesserei errichtet werden.

Skoda ist berechtigt, die für die ungarische Kanonenfabrik bestimmte maschinelle Spezialeinrichtung nach freiem Ermessen, wo immer für Rechnung der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft zu bestellen.

Diese Berechtigung hat jedoch keine Geltung für Geleiseanlagen, Waggondrehmaschinen, Reservoirs, Hebevorrichtungen, Dampfkessel, Kraftmaschinen, Pumpen, elektrische Maschinen und elektrische Einrichtungen, welche samt Transmissionen und Rohrleitungen ungarischer Provenienz sein müssen. Sobald laut Entscheidung der ungarischen Regierung der Bedarf der Kanonenfabrik an Rohmaterial die Anlage eines eigenen Tiegelstahlwerkes technisch gerechtfertigt erscheinen lässt, verpflichtet sich Krupp auf Wunsch der ungarischen Regierung, innerhalb dreier Monate

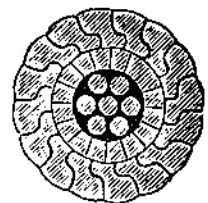
FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság
BUDAPEST, V. kerület, Vizafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(U)2085|869|24.)

die nötigen technischen Erfahrungen ihr zur Verfügung zu stellen und ihr durch Rat und Tat die Mittel an die Hand zu geben, um die ihrer Leitung unterstehenden königlich ungarischen Staatseisenwerke je eher in die Lage zu bringen, dass diese Werke die in der Kanonenfabrik benötigten Halbfabrikate für Rohre in entsprechender Qualität erzeugen können.

Nach dem Erlöschen dieses Vortrages verbleiben sowohl die königlich ungarischen Staatseisenwerke, als auch die Ungarische Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft in uneingeschränkten und unentgeltlichem Besitze sämtlicher Patente, Konstruktionszeichnungen, Fabrikationsverfahren und sonstigen technischen Einrichtungen und Erfahrungen, welche ihnen vor dem Eintritte dieses Zeitpunktes sowohl von Seiten Skoda's, als auch von Seiten Krupp's zur Verfügung gestanden haben.

Für den Bezug von Materialien durch die Ungarische Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft von Krupp und Skoda werden folgende Preise vereinbart: Für den Bezug der Rohrhalbfabrikate aus Tiegelstahl aus Essen für den Bedarf der österreichisch-ungarischen Monarchie ein Preis von 3 K 50 h für die Seelenrohre und 3 K für die Mäntel und Ringe, beide Preise pro 1 Kilogramm ab Station Essen. Für den Bezug von Materialien aus Pilsen müssen die Preise um mindestens 10 Prozent unter jenen Preisen liegen, zu welchen Skoda dieselben an die k. u. k. Arsenale liefert.

Die Direktion der Ungarischen Kanonenfabriks-Aktiengesellschaft wird inklusive des Präsidenten aus neuen, das aus deren Mitte zur Leitung der laufenden Angelegenheiten zu bildenden Exekutivkomité aus fünf, der Aufsichtsrat der Gesellschaft aus fünf Mitgliedern bestehen. Die ungarische Regierung ist berechtigt, den Präsidenten der Direktion, der zugleich Präsident des Exekutivkomités ist, ferner an die Direktion weitere vier, in das Exekutivkomité weitere zwei und in den Aufsichtsrat drei Mitglieder zu nominieren. Die übrigen Mitglieder der Direktion, des Exekutivkomités und des Aufsichtsrates sind von Skoda zu nominieren.

Für Streitfälle, die sich aus diesem Vortrage etwa ergeben sollten, unterwerfen sich die kontrahierenden Parteien der Zuständigkeit der Budapester königlichen Gerichte.

Der Vertrag ist unterschrieben für die Friedr. Krupp-A.-G. von den Direktoren Eccius und Ehrenberger, für die Skodawerke-A.-G. von den Direktoren Skoda und Simonek, für die ungarische Regierung vom Finanzminister Johann v. Teleszky.

Liquidation der Brennberger Kohlenbergbaugesellschaft.

Die Brennberger Kohlenbergbau - Aktiengesellschaft sprach die Liquidation aus und entsendete ins Komitée Rudolf Patzenhofer, Ernst Sedlmayer und Dr. Nikolaus Schwartz. Das Kapital der Gesellschaft beträgt 16 Millionen Kronen.

Eisenindustrie-Aktiengesellschaft Zenica.

Nach dem Jahresberichte kam die im abgelaufenen Geschäftsjahre eingetretene Belebung des Eisenmarktes auch dem gesellschaftlichen Unternehmen zustatten. Der erhöhte Bedarf bedingte eine wesentliche Produktionssteigerung welche es gestattete, die Leistungsfähigkeit der Betriebsanlagen voll auszunützen. Allerdings ist das engste und günstigste Absatzgebiet der Gesellschaft, Bosnien und Herzegowina, an der Steigerung des Eisenbedarfes nicht beteiligt gewesen. Die Erzeugung an Walzware im Jahre 1912 betrug 327.806 Meterzentner gegenüber 296.000 Meterzentner im Jahre 1911 und die Lieferung 329.795 Meterzentner gegenüber 313.398 Meterzentner im Vorjahre. Der Reingewinn des Jahres 1913 beträgt nach Vornahme der Abschreibungen K 715.275 gegenüber K 625.179 im Vorjahre. Nach Entgegennahme des Berichtes des Aufsichtsrates wurden in der Generalversammlung der Geschäftsbericht und die in Vorlage gebrachte Bilanz einhellig genehmigt, der Direktion sowie dem Aufsichtsrate das Absolutorium erteilt und beschlossen, von dem Reingewinn nach Vornahme der statutenmäßigen Dotierungen und Reservierungen eine 16-prozentige Dividende = K 32 (gegen 13 Prozent = K 26 im Vorjahre) zur Verteilung zu bringen und K 207.575 auf neue Rechnung vorzutragen.

M. KIR. BÁNYAHIVATAL KÖRMÖCBÁNYÁN.

1913. évi 1192. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A körmöcbányai m. kir. bányahivatal nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a kezelése alatt álló IV. számú aknánál létesítendő **vizerőtelep és ezzel kapcsolatos összes külszíni és bányabeli munkákra**, a bányában végzendő közetrepesztési munkák kivételével.

Az összes munkák munkanemenként és egyenként méretezve, mennyiségileg és részletesen leírva, az „F“-el jelölt és a vállalkozó által kitöltendő előmérleti költségvetésben vannak felsorolva.

A folyó évben végzendő munkák pedig az „F₂“ részlet előmérleti költségvetésben vannak részletesen felsorolva.

A géptelep létesítése és ezzel összefüggő összes munkák 1916. év első negyedében teljesen befejezendők. A folyó 1913. évben végzendő munkák pedig a szerződés jóváhagyása után azonnal megkezdendők és folyó évi november hó végéig fejezendők be.

Ajánlat teendő:

1. az összes munkákra,

2. a folyó évben végzendő, az „F₂“-részlet előmérleti költségvetésben felsorolt munkákra. A kivitellel megbizandó cég, főajánlata alapján, kötelezettségben marad az összes munkák befejezéséig, kifogástalan átadásáig, illetve a jótállási idő leteltéig, de a m. kir. bányakincstárra is kötelező szerződés csak a folyó évben végzendő munkákra fog köttetni. A kir. bányakincstár fentartja magának a jogot, hogy minden év szeptember hó végéig megállapíthassa, hogy mely munkák és milyen mérvben lesznek a következő évben fogantatosítandók. E munkákra november hó végéig fog a folytatólagos szerződés, a főajánlat alapján, meg-